

ÁLLOMÁS NÉLKÜL(ED)

Van az a vonat, amely bármerre menjen is, te mindig a vagon tér másik felén ülsz. Bármelyik osztályra szól is jegyem, bármelyik vagonban huppának a székre: srégen velem szemben ülsz. Ettől mindig zavarba jövök. Hogy lehet, hogy te pont itt?! Megint te és mindig pont itt, nekem. Már meg kellett volna szoknom, de hát az is meglepő, hogy ez a vonat is mindig más-más tájakon jár, még akkor is, amikor ezredjére ugyanazt az utat teszi meg. De nem is ez a legfurcsább.

Egyszer egy sajtos-szalámis szendvicset majszoltál, nem néztelek sokat, mert épp üres volt a gyomrom, és te nagyon jóízűen tudsz enni. Szóval, mire befejezted az evést, a gyomrom irányából a jóllakottság érzése kezdett terjedni végtagjaim felé. A meglepődésem kiverte az álmoságot belőlem, izgága lettem és tanácstalan, aztán érzelmi csalódás néven elkönyveltem az esetet. Nem sokkal utána, mikor nekitámasztottad a homlokodat a vonatablaknak, hűvös lett a homlokomnak az a része, ahol az üveggel érintkeztél. Emlékszem, ettől is annyira meglepődtem, hogy egész testemben hevülni kezdtem. A döbbenetek sorozata persze téged is letepert, hiszen amikor először tettem fülemre a fülhallgatót, és kapcsoltam be az mp3 lejátszót, hirtelen felugrottál a helyedről, kis megtorpanás után odamerészkedtél egy-két utashoz, és megkérdezted, hogy ők is hallják-e, amit te. A nemleges válaszra kétségbeestél, de ezt álcázva, összeszorított fogakkal visszaültél velem srégen szembe, komolyan és már-már haragosan a szemembe néztél. Mintha elfoglaltam volna a helyedet egy tolulásig teli vagonban. Aztán hirtelen elmosolyodtál, felejthetetlen telített férfias mosoly volt, és amint jókedvű szórakozottsággal félrenéztél, combodra helyeztél ujjaid elkezdték dobolni a második tételt.

Aztán ez lett a természetes. Én kimentem a mosdóba, és visszafelé jövet leolvastam a megkönnyebbülés hálás jeleit arcodról. De volt olyan is, hogy összehánytam magam, mert olyan húst ettél, amit nem komáltam. És te is ideges lettél, valahányszor annyit kerestem valamit a táskámban, hogy tiszta rendetlenség lett a tiédben. De többnyire vigyáztunk egymásra. Én például határozottan keveset lógattam ki a testemet a vagon ajtaján, nehogy megfázz a hasító szélről, és te is egyre több olyasmit olvastál, ami engem érdekelt, néha még tudományos ismereteidet is felidézted, vagy valaminek

némán az apró részletekbe menő boncolgatásába merültél, tudván, hogy szeretem a részleteket, és hogy pallérozd néhol hiányokat szenvedő műveltségemet.

De amikor valami nagyon fontosat akartunk üzeni, akkor valamiért nem volt szerepcsere. Igaz, ilyen ritkán volt, teljesen komoly és egyben teljesen komolytalan, már-már felelőtlen volt, amit egymással és egymáson keresztül magunkkal műveltünk. Nem kellett sok vallomás, egy-egy sugallattal is beértük. Mindez még az első kitérő előtt volt így.

Mert aztán jött az első kitérő. A vagonok felét más vágányokra terelték. Az ilyesmi simán szokott menni, de akkor a vonat mégis zökkent egyet. Épp előtted mentem el, s a zökkenésre az öledben landoltam. Nagyon megszorítottuk egymást, de láttam a szemedben a félelmemet, és ezzel te is így lehettél, tudtad, hogy baj van. Sőt, többet tudtál, mint én. Kettőnk közül egyiknek akarnia kellett ezt, hogy így történjen. Innen kezdve hiába kérdeztem magam, nem válaszoltál semmire. Mindenemet odaadtam volna egyetlen cingár vallomásodért, de csak a vonat zakatolt, becsapódott egy-egy ajtó, az emberek csoszogtak, krákoztak, zsongtak idegesítően. Aztán persze szem elől is tévesztettelek, már csak a negyedik vagy ötödik kocsi-ban találalak, és hiába ittam kedvenc borodat, nemhogy beindultál volna tőle, mint annyiszor, hanem látszathálás, kedvetlen, egyre némább és passzívabb voltál. Tehetetlenségemben egy nyár végi, már hűvös éjszakán meztelenre vetkőzve lógattam ki magamat a vonatajtón. Csapott is a levegő rendesen, meg is fáztam annak rendje és módja szerint. Nem tudtam hova tenni a dolgot. Aztán már nem láttalak. Hogy mennyire kába és ténfergő lettem, az szórakozott tetteim tükrében tudatosult: a férfimosdóba mentem, pedig előtte, amíg itt voltál, mindig a nőiben voltam... Aztán azt a húst ettem jóízűen, gépiesen, amitől én korábban hánytam, és olyasmiket kezdtem olvasni, amik amúgy engem csak miattad érdekeltek. Semmiben sem találalak. Se téged, se magam. Egyszer, emlékszem, annyira féktelen, malíciával teli kacagásban törtem ki, hogy beléremegtek vagonom dermedt ablakai. Elképzelttem arcod rezdüléseit és tébláboló gesztusaidat, ahogy végtelenül zavart vagy, és magyarázkodsz a veled szemben ülő hölgynek, akit magasnak, széles mosolyúnak és annyira okosnak képzeltem, hogy híres bele. Szóval azért kellett magyarázkodnod, mert egyszer, amint felálltál, hogy csomagodból kivedd a pipádat, hirtelen női tánclépésekben kezdte mozogni, úgy rendesen: ritmusra, aprózva, gyorsítva, majd nyújtva, lassítva, karlendítéssel és pördüléssel. Mindezt persze akaratod ellenére művelted, s amikor észrevetted magadat, már késő volt. A helyzet abszurditását

az is fokozta, hogy te, aki mindent olyan szépen és meggyőzően tudsz el- és kimagyarázni, teljes bevetéssel meg is próbáltad helyretenni a félrecsúszottat, de félúton egyszerűen abbahagytad. Némán belesüppedtél a vastagon szivacsosított műbőr székbe, és magad elé meredve hevesen vágni kezdtél valami nagyon erősre és keserűre. A nő pedig, amikor már azt hitte, hogy nagyon ért(i), és hirtelen abbamaradt az ok- és okozatfejtésed, nagyon összezavarodott, arca pár perc alatt iszonyú buta lett. Na, ezen szórakoztam könnyesre magam. Aztán kifulladásra a földön fetrengéstől, hirtelen elkomorultam. Belém hasított a felismerés, hogy majdnem minden, így testedbe öntött kedvenc tánc lépéseim viszontlátása is – illúzió. Önáltatás. Féktelen képzeletem zabolátlan terméke. Az úgynevezett valósághoz valószínűleg le kellene szállni a vonatról. Csakhogy mintha ez sosem állna meg, számomra pedig a benti világ is éppen elég színes, mozgalmas, kimeríthetetlen.

A teljes eltűnésed előtti délibábos megjelenéseid szárazsága erősebben és mélyebben arcul csapott, mint a kinti viharos eső. De volt, amikor csak enyhe, simogató esőként permetezett felbukkanásod. Aztán megint jött a szárazság. Bementem a hálókocsiba, belezuhantam az ágyba, és hagytam, hogy magába szippantson az alvás vákuuma. Rémlik, hogy egyszer vad iramban elindultam utánad még egyszer, s megnéztem minden vagon minden zegzugát. A legközségesebb, de a legvadabb és legegzetikusabb helyeket is, ahol megfordultunk. Hogy valóság volt, vagy álom, netalán képzet? – ezek szöveget ekkortájt úgysem tudtam megragadni, utólag meg teljesen lehetetlen.

Arra azonban világosan emlékszem, hogy úgy ébredtem, mindenem porcikám fáj. Még a levegővétel is. Mihamarabb és minél messzebb akartam kerülni rongyos testemtől, szerencsére az ablakon túl épp szárnyait bontogatta a hajnal.

A második kitérőt észre sem vettem, csak mondták, hogy a mozdony után csak az én hálókocsim van még. Rendben, köszönöm – válaszoltam, s arra gondoltam, hogy ezt a második kitérőt, ha akarnia kellett kettőnk közül valakinek, ahhoz, hogy megtörténjen, akkor inkább én akartam. Zavart az érzés, mintha folyamatos vakvágányon lettünk volna, ahol a sínek egyszer csak véget érnek, a vonat pedig lebeg valahol valamennyit, majd ismét rendes síneken zötyög egy adagot a következő lebegésig. Időszakosan felfüggesztett haladás – mondhatta volna be az utasoknak a mozdonyvezető. Ennek vetett véget ez a második kitérő, a teljesen nyomvesztés. Amúgy csak egy sokadik kitérője életednek. S már jó ideje én sem vagyok ártatlan.

Ilyeneken tűnődtem, s ezután nem tudom, meddig ültem mozdulatlanul, kifelé nézve, de amikor újra megmozdultam, semmi bajom sem volt.

Tiszta levegő csapott meg, s a kinti tágas táj báránnyfelhős békével töltötte meg bársonybevonatú fülkémet.

Magam vagyok. Szabad vagyok – tisztáztam és nyugtáztam a helyzetet.

Erre te iszonyú erősen összeszorítottad a torkomat.

ÁRVAHÁZ

„– *Jól tudok nélküled élni, de nem akarok.*

– *Nem tudok nélküled jól élni, de akarok.*”

Van az a ház, aminek közösen tettük le az alapját. Egy gazdátlan, elhagyott kertben, pár gondozatlan gyümölcsfa tövében birtokba vettünk egy nagyszobányi földet. Először és jó sokáig csak a fűvet lapítottuk le, legfeljebb félrehajigáltuk a hátunkat nyomó követ vagy gyümölcsöt. Azután egy idő után azzal szórakoztunk, hogy az úton-útfélen talált kövekkel kiraktunk egy négyzetet. Ezeket később magunkkal hozott személyes, valamilyen élményt, emléket hordozó kövek, ásványok váltották fel. Egyre tudatosabban homokot, sarat tapasztottunk a kövek közé. Emlékszem, amikor levetted rólam az utolsó rajtam levő tárgyat, a nyakláncomat, és ünnepélyessé nemesülő mozdulatokkal a láncrészt betemetted a kövek közé, úgy, hogy a cappuchino jáspis medál látható maradjon. Ettől kezdve igyekeztünk magunkkal hozni valami tárgyat is, hogy színes és különleges otthonná avatódjon az üledékes építmény. Hol egy kanál, hol egy pipa, bakelit-lemez, kazetta, elromlott rádió, orosz–német szótár... A berámázott kis festményedet hátulról jól beépítettük, színes vakablak lett belőle. Kiemelt helyre tettük az ammonitesz fossziliát, és a gukkernek olyan találó üreget vájtunk, mintha eleve oda gyártották volna, ráadásul ügyeltünk arra, hogy kivehető legyen. De ha épp nem voltak magunkkal hozottak, akkor helyben kerültek, és helyben maradtak tárgyaink. Így te egyszer öv nélkül indultál útnak, kezeid hőzentrágerként kapcsolódtak nadrágodra, és olyan óvatosan lépkedtél, hogy kacagásom sokáig elkísért, feloldva bohóságod felett érzett bosszúságodat. A fülcsim még hagyján, de a sötétciklámen bugyim is bekerült a kövek közé. Ekkor jó ideig nem tudtam sejtelmes és huncut mosolyodnál egyebet leolvasni az ajkaidról.

Otthonunk építése csak egymásra figyelésünk mellékterméke volt. Pót-cselekvés, ami azért kellett, hogy egymáson kívül más anyagokat is érintsünk. Az egymásban megtalált otthonosságérzet anyagba vetülése, alkotói eredménye – és immár maradványa – lett e derékig érő alapzat.

Csak a hosszú távra nem gondoltunk. Vagy gondoltunk, de nem beszéltünk róla. A házba lépve mindig a jelen varázsa ütötte ránk bélyegét, és távozásunk tébolyában semmink sem hiányzott.

A tartósságra, a viharokra, a jövőre nem gondoltunk. Esőt és hideget csak olyan ritkán fogtunk ki, hogy akkor az újszerűség erejével hatva, egyik intenzív eszementséget csináltuk a másik után. Az esőtánc, az esőfogócska, a sármasszázs és -birkózás lemoshatatlan betűkkel írták be magukat életem regényébe. Amúgy annyi élvezetet nyújtott a játékokon és játszmákon túl a ház aprólékos (sz)építése, hogy az elemi erővel ható időjárás is csak másod- vagy harmadlagos jelentőséggel bírt. Mit nekünk a rideg beton s benne a rácszott és meredező vasrudak?! Épülő homokvárunk már jól elfedte ülő, fekvő, fűcsiklandozta testünket. Beértük ennyi intimitással, a végtelen égbolttal és a mindent kitöltő jelennel.

Amúgy az egyik házfal stabilabb, masszívabb lett, mint a többi. Sokkal több kemény anyag és sűrűbb kötőanyag került oda, mint a többi oldalba. Ösztönösen épp ebbe a falba ültettük el a legdrágább kincseket is. Itt színllett ki a falból a hat féldrágakőből négy, és ennek falára, arra a legnagyobb kőre rajzoltad a totemállatot is. Még valami igazi habarcsfélét is hoztál egyszer, hogy tartóssá kössön az anyag. Az csak természetes, hogy törzshelyed ezzel a fallal szemben volt, és az sem természetellenes, hogy engem gyakran éppen ehhez a falhoz szorított felhevült tested.

Visszamentem a házunkba, leültem arra a helyre, ahol te szoktál ülni. Mintha még meleg lett volna a föld. Visszajárok néha. Megnézem, hogy mit és mennyit rontott rajta az idővel szövetkező erózió, s hogy nem koptott-e ki az ég vászna.

Amikor még példaképeim voltak az ősmagyar sámánok, azt olvastam róluk, hogy ők úgy tudták: az égbolt egy éppen olyan sátor, mint amiben élnek, és a szertartásokat végzik. A Sarkcsillag pedig az a pont, ahonnan az Istenek lejárnak, leereszkednek szükség esetén, és ahova a sámán is felszáll, amikor a fentiekkel dolga van. A csillagok pedig lyukak az égsátoron, amelyeken átsüt a túlvilág reményteli fénye.

Visszajárok és azt látom, hogy lassan, de biztosan csökken házunk magassága, és bár még szépen látszanak a kövek közt az emléktárgyak, egyik-másik már kiáll a falból, van olyan is, amelyik felülnézetből kandikál ki,

mint a sivatagi dűnén felbukkanó tevecsontváz. Az ilyeneket a falak alsó részébe, ahol elég lágy és üreges helyet találok, visszafalazom.

A festményed is jól állja a gyűródést – állapítottam meg legutóbb, majd leültem a helyedre. A masszívabb fal tíz centivel magasabban volt a többinél. Arra gondoltam, végül csak ez marad, mint a jeruzsálemi siratófal. Aztán ez is az idő martaléka lesz. De most még emlékmű. Élményoltár. Sírkő.

És ekkor hirtelen felugrottam, mert azt gondoltam: Csakhogy én nem vagyok, maradok, leszek siratóasszony! Annál fontosabb dolgaim is vannak! A heveségtől pedig megrándult a derekam, s amíg enyhe mozdulatokra, majd csöppnyi mozdulatlanúságra intett e felelőtlen mozdulat, elképzeltem, hogy megjelenesz előttem. Feltételes módba és időbe rántott a képzelet.

Szia – mondanád egyszerűen. Szia – mondanám puritán hangsúllyal én is. A döbbenet és zavartság a szemek irányát földközeli síkra terelné. Ez az a helyzet, amikor egy láthatatlan fonal elveszett végét keresi a tekintet, hogy belekapaszkodjon. A megszokottba vagy a valahova vezetőbe. A rövid, látszólag mellékes egymásra nézéskor derülne ki, hogy az én fonalvégem a te szemedben van, és ekkortól te sem véletlenül tartanál fogva nézéssel. Sokáig állnánk így. Mint akik már túl vannak valamin, és még túl előtte vannak valaminek. Vannak a nincsben. Vagy nincsenek a vanban.

A végtelen mozgáslehetőségből, ami mindenkinek adott, lényegében csak kettőt érez a sebzettség: a vonzás és taszítás erejét. Nem tudom, melyik lenne köztünk, csak azt tudom, hogy te hamarabb megunnád a mozdulatlanúságot, és tennél valamit. Nem tudom, hogy mit, de azt tudom, hogy amint felfognám mozdulatod mögött a szándékot, folytatnám, amit elkezdted.

Ha kifelé indulnál, nekirontanék a falnak, hogy többszöri próbálkozás után, minden erőmmel és romboló leleményességgemmel ledöntsem, és ne kelljen átmász rajta, hanem – mint a Vörös tenger medrébe az a népvezér – egyenes talajra léphess. (Mi bolondok, még ajtót sem hagytunk, mint ha be akartuk volna falazni saját magunk is relikviáink közé!)

Ha nekifognál megkeresni a falban a festményedet vagy a pipádat – mivel kívülről tudom, hogy mit hova tettünk –, egykettőre kivájnam, és odanyújtanám, hogy elvihesd.

Ha köveket vennél magadhoz a falból, és szembeállnál a siratófallal, a fal elé állnék, és felvenném a bűnös nő pozícióját, hogy megkövezz.

Ha felém nyújtanád kezéd, belehelyezném arcom. Utána a mellemet. Utána mindenemet. Hullámozna a tested, és leomolnának a falak.